

Lucie ZVOLENSKÁ, Městská rada Pardubic v letech 1670 – 1700, Pardubice 2017
(bakalářská práce, 96 stran rukopisu)

Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, Ústav historických věd

studijní program: Historické vědy

studijní obor: Kulturní dějiny

oponentský posudek

Autorka se ve své bakalářské práci zaměřila na tematiku personálního složení městských rad v Pardubicích v letech 1670–1700. Stěžejní důraz kladla zejména na ceremonii obnovování městských rad, nechybí ani soupis osob, jež se ve sledovaném období na postech městských úředníků vystřídaly, nebo medailonky několika osobností z řad městského personálu. Práce je strukturována logicky a přehledně a z textu je patrný autorčin zájem o dané téma i snaha o komplexní zpracování zvolené tematiky. V úvodu stati je stručně a výstižně zdůvodněn výběr tématu, které nebylo (zejména pro poddanská města) komplexněji zpracováno – v odborné literatuře se setkáváme (až na několik výjimek) pouze s obecnými formulacemi, že jistý obnovovací proces ve městech probíhal, nejsme však informováni o jeho konkrétní podobě. První kapitola shrnuje historii města, se stěžejním důrazem na období třicetileté války a následné konsolidace panství a samotného jeho centra. L. Zvolenská sem vhodně vřadila i pasáže místopisné, odkazující k lokacím, které byly pro městskou radu a její zástupce důležité. Druhá kapitola rozebírá strukturu městské rady a zaměřuje se na povinnosti i kompetence jednotlivých úředních postů, včetně rychtáře, obecních starších, písaře a správců jednotlivých městských zařízení.

Následuje třetí kapitola, věnovaná samotnému obnovovacímu rituálu. Popisuje tento proces nejprve v obecné rovině, tedy jak měl vypadat na základě poznatků získaných ze sekundární literatury,¹ posléze konkrétně na případě samotných Pardubic. Právě podkapitolu 3. 1 věnovanou pardubickým reáliím a rekonstruovanou na základě rozličných archivních pramenů považuji za nejpřínosnější část bakalářské práce, neboť do klasického, poměrně „vágního“ popisu obnov vnáší podrobné informace o průběhu celé akce. Podstatné je zde zachycení úlohy tzv. volenců (a rozdílů mezi pojetím této funkce v poddanských a královských městech), znění přísahy, již museli volenci proslovit po svém zvolení, klíč, podle něhož odstupující konšel/obecní starší navrhovali své nástupce, postup při volbě rychtáře a dalších městských úředníků či „právo veta“, jímž disponoval v otázce volby městských úředníků hejtman panství. Autorka rovněž dokládá, že představa o každoročním obnovování

¹ Zde pozor na komparaci poddanských a královských měst, která je pochopitelně, vzhledem k dostupným statím, nasnadě, nicméně s vědomím, že situace může být odlišná. Tato skutečnost se pochopitelně může odrazit i na mechanismu obnovovacího rituálu.

rady není zdaleka přesná – ve sledovaném jedenatřicetiletém období proběhl proces pouze čtrnáctkrát, přičemž nejdelší prodleva mezi obnovami trvala čtyři roky. Data i časovou souslednost obnov městských rad v jednotlivých městech a městečkách panství zpracovala L. Zvolenská ve formě přehledných tabulek.

Čtvrtá část práce informuje o personálním složení městské rady, naznačuje majetkové zázemí konšelů i jejich vzájemné (příbuzenské) vztahy. Autorka se věnuje mj. otázce, jaká řemesla měla mezi radními nejsilnější zastoupení či po jak dlouhé časové období jednotliví úředníci ve svých funkcích zůstávali. Poslední kapitola plynule navazuje na předchozí část a sestává z medailonků několika osobností z řad městských úředníků, které práci oživují a nepůsobí v konceptu stati rušivě. Závěr pak stručně shrnuje autorčina zjištění a naznačuje možnosti dalšího výzkumu. Vhodně zvoleným doplňkem práce jsou textové přílohy rekonstruující složení městských rad ve sledovaném období a obrazová příloha.

Zhodnocení práce:

Regionální i časové vymezení tématu bakalářské práce považuji za velmi dobrý krok, který umožňuje zachytit určité opakující se trendy při volbě a obnově městských rad, stejně jako určité diskontinuity, které během let nastaly a na jejichž příčiny je vhodné se rovněž zaměřit. Další záležitostí, kterou je nutno ocenit, je kvalitní pramenná základna, z níž autorka vycházela a díky níž také dosáhla konkrétních a „průkazných“ závěrů.

Zároveň je však nutno na tomto místě upozornit na několik záležitostí, kterých by bylo vhodné se do budoucna vyvarovat. Jedná se kupříkladu o nadužívání citačních odkazů (a také některých titulů, na něž autorka opakovaně odkazuje, aniž by využila některé novější práce),² zejména v první kapitole, kde je odkaz na poznámku pod čarou takřka za každou větou. Kapitola pak vyznívá jako soubor pasáží převzatých z textů citovaných autorů, ačkoli je patrné, že se L. Zvolenská pokoušela o vlastní převyprávění dějin města. Trochu rušivě v první kapitole rovněž působí „časový skok“ z roku 1560 do roku 1619 bez byť drobné reflexe předešlého období, kdy se celé panství, tudíž i jeho centrum Pardubice, „sžívalo“ se svou novou rolí v komorním komplexu polabských panství. Přitom ani toto období není pro následující roky bez významu a je k němu dostupná sekundární literatura, z níž by bylo možné čerpat. V poslední kapitole s medailony několika městských osobností pak autorka vychází v drtivé většině případů ze Sakařových Dějin Pardubic nad Labem, které jsou

² Jedná se zejména o publikace F. Šebka a starší stať J. Tichého, *Nástin dějin města*, ze kterých autorka hojně čerpala zejména při psaní první kapitoly, aniž by reflektovala některé novější práce (díla J. Schwallera, T. Siglové apod.)

bezesporu stále jednou ze stěžejních prací k dějinám města, nicméně předešlé výzkumy ukázaly, že je nutné některé pasáže korigovat. Je proto škoda, že L. Zvolenská nenahlédla u vybraných osob více do pramenné materie, aby byly medailonky přesnější a plastičtější.

Při psaní budoucích prací je také vhodné zdržet se některých sporných tvrzení, kterým by nicméně bylo možné se vyvarovat, pokud by autorka vycházela při koncipování (zejména první) kapitoly z více zdrojů.³ Text není prost některých drobných stylistických chyb (interpunkce, užití spojovníku místo pomlčky, nadužívání spojek „které“, „která“, opakování slov⁴) a místy se vyznačuje přílišnou strohostí vyjádření.

I přes výše uvedené připomínky však práce L. Zvolenské splňuje nároky kladené na daný typ kvalifikačních prací. Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

V Pardubicích dne 7. srpna 2017

PhDr. Zuzana Vlasáková

³ „Zajímavostí pro město Pardubice bylo právo hrdelního soudu a práce kata. Jako za podstatnou většinou budov a důležitých institucí, tak i za tímto aktem stojí páni z Pernštejna, což není nijak zvláštní. Pozoruhodné na tom je, že v poddanských městech právo hrdelního soudu nebývalo, a tímto byly Pardubice výjimkou.“ s. 11.

⁴ „Další požadavky na měšťana důležité proto, aby se mohl stát konšelem, si každé město upravovalo samo. Mohlo jít o majetkovou hranici, nebo si město stanovilo dobu, kterou měšťan musel strávit ve městě, než mohl být zvolen za radního.“ s. 20.